

Gyulafehérvári Hírlap

POLITIKAI HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Szerkesztőség: Alvinczi utca 7. Telefonsz. 15,
hova a lap szellemi részét illető közlemények
küldendők.

A lap előfizetési ára: Negyedévre 3 Kor. Félévre 5 K.
Egész évre 8 K. Egy szám ára 20 fill.

Felelős szerkesztő:

DR. VIZSOLYI MANÓ.

Kiadóhivatal: Papp György könyvnyomdája,
hova a lap hirdetési részét illető közlemények
küldendők.

A hirdetések közlési díja megállapodás szerint.
Nyíltér sora 50 fillér.

A községi ügyek

nem állanak a közönség olyan mérvű érdeklődésében, mint amilyen mértékben fontosságuk azt méltán igényli.

Ezt a tényt nem — vagy legalább is: teljesen nem — irhatjuk közönségünk terhére, hanem inkább a helyi sajtó volt — mi tagadás — a hibás abban, hogy ezeket a nagyhorderejű ügyeket kellően és jelentőségük arányában nem pertraktálta.

Mi, akik a „helyi-lap“ fogalmát úgy értelmezzük, hogy a helyi dolgokkal „lang und breit“ foglalkoznunk kell, igyekezni fogunk szakítani a mult káros uzusával és a legrészletesebben foglalkozni óhajtunk és fogunk is a bennünket elsősorban érdeklő, mert közvetlenül érintő helyi ügyekkel.

Ez az elhatározásunk különben programunkból folyik, melynek egyik leglényegesebb pontja városunk megakadt fejlődési folyamatát megindítani, vagy legalább is közrehatni e folyamat teljeserejű megindulására, minek egyik főfeltétele, hogy a város ügyeit minél szélesebb rétegek soha nem szünő érdeklődésének központjába állítsuk s állandóan felszinen tartunk minden olyan kérdést, mely Gyulafehérvár jól megérdemelt szebb, jobb és boldogabb jövőjére kihatással lehet.

Legelső sorban a képviselőtestület üléseit kell megfelelő nyomatékkal polgártársaink figyelmébe ajánlanunk. Hiszen a képviselőtestület Gyulafehérvár parlamentje, hol rólunk, felőlünk határoznak. Érdemes, a fáradságra méltó munka tehát ennek a testületnek minden életfázisát a legéberebb figyelemmel kísérni s ugyszólván soha le nem venni róla figyelő szemünket.

Elhatározott szándékunk, hogy a legapróbb részletességgel írjuk meg a képviselőtestületi üléseket. Jelöljük meg — lehetően előre — napirendét s aztán írjuk meg, hogy ki s mit beszélt ott; ki hallgatott, akinek beszélnie s ki beszélt, akinek hallgatnia illet vagy pláne kellett volna. Meg kell mondanunk mindenkor azt is: osztjuk, vagy helytelenítjük az egyes állás-

foglalásokat és a hozott határozatokat. És meg kell írunk azt is, hogy ki nem jelent meg az üléseken, mert úgy tapasztaljuk, hogy a képviselőtestület tagjai nem a legszorgalmasabban látogatják a közgyűlési termet. Már pedig ez helytelen s feltűnően hasonlít abhoz, amit káros közönynek hívnak.

Különösen a választott tagoktól várhatjuk el, hogy az üléseket pontosan látogassák, mert őket azzal a tudattal választották meg választóik, hogy érdekeiket mindig hűen képviselni fogják. A választás „mandátum“, megbízás, amelynek elfogadásával a megbízott kötelezettséget vállal a megbízás lelkiismeretes elvégzésére. A virilis tagokról talán még elmondhatjuk, hogy ők csak magukat, vagy a virilis joguk alapját tevő vagyont reprezentálják a városatya szellő kuruliszában. A választott tagok azonban a választók megítélő bizalmából nyerik tisztüket, melynek ha jól esik a dignitása, tessék ellátni a vele járó obligációkat is! Akit nem érdekelnek a város ügyei, az ne vállaljon képviselőtestületi tagságot; aki pedig elvállalja: az töltsen is be teljes odaadással azt a szép és nemes munkakört, melyre vállalkozott és méltónak találta magát.

Ha e szerény szavak céljukat érhetik, bizonyára népesebbek, élénkebbek, hangosabbak és életképesebbek lesznek Gyulafehérvár parlamentjének közgyűlései! Lehet, sőt valószínű, hogy ez esetben nem fognak amerikai gyorsasággal és a leg-elegánsabb diplomatának is dicséretére való simasággal legördülni a program-pontok, de viszont kiküszöbölődik az a ferde helyzet, hogy ugyszólván a tanács tagjai ítélkezzenek — bár akaratukon kívül — saját ténykedéseik felett. Lehet, hogy szerény szavaink megszívlelése hangosabbá teend a közgyűlések tónusát; lehet, hogy parázs kis viták kuforrása lesz; — de ennek csak hasznát láthatja a közérdek, mert minden tárgyilagos vita úgy hat a közügyek terére, mint a nyári nap hevétől tikkadt szántóra a termékenyítő záporosó.

(!)

A villanyügyben

illetékes helyről a következő közlést vettük:

„A szászsebesi polgármester urnak a villanyügyben a „Gyulafehérvári Hírlap“-hoz intézett és 1917. február hó 28. számában lekötött levele a kérdés lényegére nézve nem fedi a való tényállást. Aki erről meggyőződést akar szerezni, betekinthesse a város vonatkozó iratait. Különösen valótlan és iratszerűen meg van ezáfolva a polgármester urnak azon állítása, hogy az áramszolgáltatási szerződés nincs hatályban és hogy szerződő felek között kölcsönös egyetértéssel „ideiglenes állapot“ iránt valamelyes megállapodás jött volna létre.“

Készséggel adunk helyt a közölt soroknak, de egyidejűleg nem hallgathatjuk el azon nézetünket, hogy az idézett szűkszavú sorokban érintett tényeken felül más tényállások is foglaltatnak a szászsebesi polgármester levelében s így a villanyügy szönyegre került kérdéseit már csak ez okból se tekinthetjük a fenti nyilatkozattal tisztázottaknak.

H I R E K.

— **Személyi-hir.** Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök hosszabb távollét után visszaérkezett székhelyére, Gyulafehérvárra.

— **Megnyílt a telefonforgalom.** Jól értesült helyről azt a megbízható hírt közlik velünk, hogy a megye és Gyulafehérvár területén a távbeszélőforgalom visszaállított. Mondanunk is fölösleges, hogy a *Gyulafehérvári Hírlap* örömmel számol be a telefonforgalom visszaállításának érdekében megindított akciójának e sikeréről.

— **A közéletmezősi hatósági ténykedések ellenőrzésére** városunkban járt dr. Maritsch Jenő miniszteri tanácsos és Rottmann Jenő a Hadi Termény erdélyi központjának vezetője. Az ellenőrző vizsgálat a legteljesebb rendet konstatait s a kiküldöttek a legjobb reményeket helyezték kilátásba a közönség vetőmaggal és élelemmel való ellátása tekintetében.

— **Anyakönyvi statisztika.** Városunkban február havában házasságot kötött 3 pár, született 6 egyén, meghalt 14.

— **Újra megnyílt a postacsomag-forgalom.** Illetékes helyről vett értesülésünk szerint a postacsomag-forgalom városunkban újra megnyílt s a belföldön bármilyen czikk küldhető postacsomagban. Külföldre élelmiszerek nem küldhetők. A *magántávirat-forgalom egyelőre Erdélyben szünetel*, de hírünk van a közelbeni visszaállításáról.

— „**A Gyulafehérvári Hírlap a közönségért**“ ezímen folyó évi február hó 7.-én megjelent 6. számában megírt hírében elmondta, hogy sürgős beadványt intézett Alsófehérvármegye főispánjához a telefonforgalom lapunk számára való visszaállításának kieszközlése végett. Kérésünkre a Főispán ur utján mult hó 21.-iki kelettel kaptunk választ, amely azonban, sajnos, kérésünknek csak a jövőbeni teljesítését helyezi kilátásba. Az értesítés különben szó szerinti szövegében a következő: „Kereskedelmiügyi m. kir. Miniszter. 10025. V. 1917. sz. Meltóságos Főispán Ur! Folyó évi január hó 31.-én kelt 577. számú felterjesztésére értesitem Meltóságodat, hogy a „Gyulafehérvári Hírlap“ szerkesztőségének azon kérelmét, hogy Budapesttel, illetve törvényhatósági és a gyulafehérvári helyi forgalomban távbeszélgetéseket folytathasson, a hadügyi kormányzat hozzájárulása hiányában *ezuttal még nem teljesíthetem*. Tájékoztatom azonban Meltóságodat, hogy az erdélyrészi vármegyék távbeszélő forgalmának visszaállítása érdekében a tárgyalások folyamatban vannak. Felterjesztése mellékleteit visszaküldöm. Budapest, 1917 évi február hó 13. án. A miniszter rendeletéből: posta- és távirda vezérigazgató.“ (Ez értesítés vétele óta kedvező változás állott be, melyről a 1. oldalon írunk.)

— **Az előfogatok** tulságos mérvű igénybevételeit tette szóvá a *Gyulafehérvári Hírlap* folyó év január hó 24.-én megjelent 4. száma. Érdeklődtünk azóta illetékes helyen a tekintetben, vajjon tapasztalható-e a felhozott sérelmekben valamelyes javulás. Azonban sajnálattal arról kellett értesülnünk, hogy a helyzet nem csak nem javult, de talán még rosszabbodott, mert az előfogatok tulságos igénybevételeiről írt soraink megjelenése óta is fokozottabb mértékben kellett igénybevenni közcélokra a magángigákat. Ez a felvilágosítás készlet bennünket, hogy a hivatolt hírlapban mondottakat fentartva rámutassunk arra, hogy a míg egyfelől ugyazólván napról-napra tetemes munkát követelnek az igavonó-állatoktól, addig a közismert takarmánydrágaság, sőt: takarmányhiány következtében az ígás-jószágok a legrosszabb kondícióban vannak és a sok munka folytán és a takarmányhiány miatt lestrapált és legyengült szervezetük a legfogékonyabb minden betegség iránt, ami nem csak a magángazdaság tetemes károsodását, de az állattenyésztés országos érdekeit is komolyan veszélyezteti. Egészen igazságtalan, hogy a szükségelt előfogatokhoz állandóan a mi jószágtartó gazdáink igit veszik igénybe, míg a környékbeli jószág-tartók csak ritka esetben kerülnek abba a helyzetbe, hogy igitakat közmunkára kelljen engedniök. A közterhek ilyen szembenőten egyenlőtlen megosztása méltán kelt recenzust, melynek elosztása épp oly kíváncsú, mint amely könnyen megtörténhetik, ha a környékbeli igitakal segítenék az előfogatszükséglet helyes megoldását.

— **Jukasak a csúrgók.** Jukas csúrgók zudítják az utcán járók-kelők nyakába a tetőn megolvadt hó levét majdnem minden utcán. Azon nézetten vagyunk, hogy a rendőrségnek jó volna felhívni a háztulajdonosok figyelmét kilyukadt csúrgókra és őket záros határidő szabásával arra kötelezni, hogy a tetőviz levezető csatornáit javitassák ki, különben azt költségükre a rendőrség fogja megtéetni. Ez intézkedés már csak azért is okadatolt volna, mert a kilyukadt csúrgón leömlő viz előnti az aszfaltot, mely sok helyen lesüppedt és így egész tócsák

és sártengerek állanak a járdán a köztisztaság és a manapság méregdrága lábbeli tartósságának rovására. E mellett még szépsézetit szempontok is azt követelnék, hogy a járdák tiszták és szárazak legyenek.

— **Helyes intézkedés.** A városi tanács a liszt-, cukor- és petroleumjegyek tekintetében nagyon helyesen úgy rendelkezett, hogy azokat hosszabb időre és egyszerre adja ki a polgárságnak, sőt a cukor- és petroleumjegyeket a városi kézbesítő közegekkel mindenkinek házhoz küldi. A lisztjegyeket egészen folyó év aug. 19. napjáig, a cukor- és petroleumjegyeket pedig folyó év március, április, május és június havára adták ki. Ezzel sok kellemetlen tolongásnak, idővesztességnek elkerülését tette a tanács, igen ügyesen, lehetővé.

— **A lakbérleti bizottság** a 8133/917. I. M. sz. rendelet értelmében városunkban f. hó 1.-én alakult meg s ugyanakkor tette le az esküt *Szigethy István* kir. táblabírói cím- és jelleggel felruházott vezető-járásbíró előtt. A bizottság elnöke: *Kertész Lajos* kir. járásbíró. Tagjai a bérbeadók részéről: *Glück Adolf*, *Czirlea János*, *Glück Rudolf*, *Jäger Tamás*, *Löw József*, *Szraga Ede*, *Baruch Mór*, *Fuchs Nándor*, *Czirlea Aurél*, *Szöts Dániel*, dr. *Náthán Bernát*, *Ávéd Jakó*, *Jäger Adolf*, dr. *Demény Henrik*, *Schoger Dániel*, *Jónás Gyula*, *Rusznán Flórián*, *Szekál Ignác*, *Czirlea Péter* és *Vincze Albert*. A bérbeadók részéről: dr. *Borzsoy Béla*, *Ujházy Béla*, *Daubrawsky Gyula*, *Haraly Béla*, *Metter Gyula*, dr. *Király Géza*, *Györffy Rezső*, dr. *Feleki Mór*, *Kézdí János*, *Szász Károly*, *Hinger József*, dr. *Sándor Jenő*, *Krzyzewsky Géza*, *Prohászka Viktor*, *Rosner Rezső*, *Volez Henrik*, *Riszner Ödön*, *Meisel Rezső*, *Fenyvesi Emil*, *Erdődy Károly*. — A bizottság feladata dönteni a bérbeadók és bérbelet között az 590/917. M. E. és a 3787/917. M. E. sz. rendeletek folytán felmerülhet vitás kérdésekben.

— **Népfölkelők sorozása.** Az 1872. év január hó 1. és 1891. év december hó 31. napja között született népfölkelők bemutatószerelmét folyó hó 3-án tartották meg városunkban. A bizottság elnökei voltak polgári részről *Inczédy Joksman* Ödön vmegyei főjegyző, a katonaság részéről *Hegedűs Sándor* honvéda-lezredes, az orvosi teendőket dr. *Kabdebó Antal* ezredorvos és dr. *Dobozy Vilmos* vármegyei főorvos látták el. Előállott összesen 229, ebből alkalmasnak találtatott 36 egyén.

— **Az idei februárius** ezímen a Gyulafehérvári Hírlap folyó hó 14.-én megjelenendő — legközelebbi — 11. száma értékes meteorológiai ismertetést hoz *Lovag Ávéd* Jakó főgimnáziumi nyug. igazgató tollából, mely jelen számunkból technikai okokból maradt ki. A természettudományok vagy legalább is a természeti jelenségek iránt érdeklődők figyelmét már eleve felhívjuk *Ávéd* ismertetésére s egyben megradjuk az alkalmat annak publikálására is, hogy *Lovag Ávéd* Jakó is egyike azon értékes személyeknek, kik munkásságukkal lapunk gárdájához csatlakozni szívesek voltak.

— **Visszaállított vonatok.** A Budapest—Tövis vonalon Kolozsváron át közlekedő 513. és 514. sz. személyvonatokat folyó hó 1-ével ismét beállították a menetrendbe.

— **Orvosi-hír.** Dr. *Springer Sándor* jőnévű orvos a napokban városunkba visszakerkezik és megkezdí működését.

— **Doktorátus.** *Velican Septimius*, Dr. *Velican Camil* helybeli ügyvéd testvéröccsét a kolozsvári egyetem jogi kara folyó hó 24.-én jogtudorrá avatta.

— **Nyugalomba vonult üzletvezető.** *Szabady Károly*, a *Misselbacher* I. B. országos nevű fűszernagykereskedő cég helybeli üzletének vezetője, negyven évi hűséges és ügybuzgó szolgálata után nyugalomba vonult. A cég dicséretére válik, hogy tisztviselői részére külön nyugdíjalapot létesített. *Szabady* hivatalát a cég segessvári háza *Róth* Dániellel töltötte be.

— **Betiltották a mozit.** A belügyminiszter ismeretes rendelete, mely a nagy szénhiányra való tekintettel úgy a fővárosban, mint a vidéki városokban minden színházat, mozit, kabarét és más szórakozóhelyet bezáratott, nálunk is érezteti hatását, amennyiben az *Uránia* mozgószínház előadásait az alispán a fenti rendeletre való hivatkozással további intézkedésig nem engedélyezte és ennek következtében a f. hó 4. ére hirdetett előadás elmaradt. — Mi indokolatlannak tartjuk egyetlen szórakozóhelyünk-től való megfosztásunkat, mert a mi mozinknak a szénhiányhoz éppen úgy nincs köze, mint a netáni szénbőséghez.

— **A vármegyei főjegyző gyásza.** *Özv. Diódvávaljai Vass Ferenczné* szül. *Nagyváradi Inczédy Karolina* f. hó 24.-én Kolozsvárott 97 éves korában elhunyt. Az elhalt matrónában vármegyénk főjegyzője: *Nagyváradi Inczédy-Joksman* Ödön nagyanyját gyászolja.

— **A rémhírek** már megint felütöttek fejüket városunkban. A mindig „jól értesült“ vészmadarak, a rémhírek terjesztői, már Besztercze kiűritésével és Brassó oroszok általi megszállásával rémitgetik a könnyen hívő lakosságot. Ami mind szóba se jöhet a valótlanosság. Már éppen ideje volna, hogy a rendőrség lefogja a vészmadarakat s elvegye kedvüket a hazug hírek csiripelésétől.

— **A kártékony rovarok** és elősdi növények irtására hívja fel a vármegyei alispán, mint a vármegyei gazdasági egyesület elnöke, gazda-közönségünket a vármegye hivatalos lapjának folyó hó 15-iki számában. Különösen a hernyók, cserebogarak, vértetű, aranka és mezei pocok irtását mondja kíváncsúnak a felhívás, amelyet céljának érdekében talán nem lett volna felesleges a vármegyei hivatalos lap szűk nyilvánosságát jóval meghaladó s a vármegyei gazdasági egyesület működési területén megjelenő lapokhoz is eljuttatni.

— **Legtöbb adót fizető polgáraink.** Alsófehérvármegye legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagjainak 1917. évi nevjegyzékébe városunkból a következők vétettek fel: *Fuchs Nándor* kereskedő 38076 K 36 f., *Gróf Majláth Gusztáv Károly* rk. püspök 19401 K 60 f., *Glück Adolf* nagybirtokos 12544 K 31 f., dr. *Mayer Ödön* ügyvéd, orsz. képviselő 7110 K 66 f., dr. *Fried Armin* ügyvéd 4146 K 82 f., *Jónás Adolf* földbirtokos 3271 K 10 f., *Jónás Gyula* földbirtokos 2942 K 08 f., dr. *Demény Henrik* ügyvéd 2256 K 44 f., *Jónás Dezső* földbirtokos 2111 K 71 f., *Löw Károly* földbirtokos 1717 K 62 f., *Baruch Mór* földbirtokos 1648 K 50 f., dr. *Király Géza* kir. közjegyző 1617 K 40 f., dr. *Velikan Camil* ügyvéd 1439 K 62 f., *Löw József* földbirtokos 1390 K 29 f., *Náthán Dávid* kereskedő 1382 K 80 f., *Bürger Lipót* földbirtokos 1382 K 62 f., *Takács Vilmos* ügynök 1363 K 66 f., *Klein Miksa* fakereskedő 1109 K 76 f., *Lobstein Izidor* kereskedő 1093 K 67 f., *Jäger Tamás* kereskedő 1038 K 98 f., dr. *Emmanuel Győző* ügyvéd 925 K 60 f., *Löw Emil* földbirtokos 830 K 91 f., *Weisz Adolf* kereskedő 826 K 05 f., *Weisz Bernát* kereskedő 740 K 25 f., *Schreiber Albert* kereskedő 723

K 70 f., Weinfeld Mór szállodás 716 K 50 f., Weisz Pál keresk. ügynök 709 K 22 f., dr. Marciák János ügyvéd 707 K 04 f., Ruzsán Flórián esperes 690 K 84 f., Utry János munk. bizt. ig. 688 K 85 f., Baruch Jenő földbirtokos 646 K 55 f., dr. Baruch Hugó ügyvéd 618 K 52 f., id. Patitia Rubin ügyvéd 568 K 46 f., Schwarcz Mihály sónagytáros 556 K 20 f., Majláth Ferencz jószágigazgató 536 K 80 f., dr. Kontz Viktor ügyvéd 524 K, Fischer Vilmos bizományos 503 K 05 f., Papp György nyomdász 502 K 70 f., Breckner Frigyes szappangyáros 500 K 92 f., Vlád Virgil gyógyszerész 500 K 88 f., Balázs Ferencz kanonok 448 K 36 f., Fingerhut Jakab kereskedő 444 K 22 f., Szöcs Dániel házbirtokos 430 K 90 f., Szekáll Ignác házbirtokos 414 K 79 f., Kelen Henrik kereskedő 409 K 98 f., Czirlea Aurél háztulajdonos 398 K 31 f., Weisz Bernát kereskedő 392 K 60 f., Czirlea Péter mészáros 390 K 08 f., Weisz Henrik kereskedő 387 K 89 f., Springer Adolf fogorvos 373 K 25 f., ifj. Baumann Nándor kereskedő 361 K 09 f.

— **Érdekes házasság** kötöttett városunkban f. hó 1-én. *Schultz* Károly Gothold Kurt jelenleg városunkban állomásozó császári tartalékos porosz hadnagy, a polgári életben tanító, a mi törvényeink szerint f. hó 1-én kötött polgári házasságot *Karl* Katalin Friderika Dina Klára berlini illetőségű művésznővel. A házasságkötésnél mint tanúk a völegény részéről *Colbazi* János ügyvéd, a menyasszony részéről *Breckner* Frigyes szappangyáros szerepeltek. Az esketést dr. *Roska* Miklós polgármester végezte.

— **Hirtelen halál.** *Queller* Antal helybeli órásmester f. hó 1-én délután agyszélhűdés következtében hirtelen meghalt.

— **Csataképes számolóczédulák.** A honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatala a háboru alatt vendéglői és kávéházi pincérszámolóczédulákat hozott forgalomba, amelyek útján a nagy közönség számlái fizetésénél 2, 4 vagy 10 fillérrel adakozott az elesett hősök özvegyei és árvái alapja javára. Ez az önkéntes jótékonyági adó már is tekintélyesen gyarapította a háborus alapot. Az eddig forgalomba hozott hivatalos számolóczédulák képe a jövőben megváltozik. A póstyéni fürdőigazgatóság ugyanis *csataképes számolóczédulákat* ajánlkozott a Hadsegélyző Hivatalnak, — amelyek forgalombahozatalását és árusítását — kötegenként hivatalosan felülbélyegezve — most kezdi meg a hivatal. A jótékonyági mozgalmat úgy a fővárosi, min az országos vendéglős egyesület elnöksége melegen támogatja. A Hadsegélyző Hivatal ezután is kéri a szálloda, étterem és kávéháztulajdonosokat, hogy a számolóczédulák megrendelése és állandó használata révén támogassák a hős katonák családjait. Rendelések postán a Hadsegélyző Hivatal (V., Akadémia-utca 17. sz.) címén, vagy telefonon 5—12 sz. alatt eszközölendők. A postai rendelés épp úgy, mint a szállítás hivatalból portómentes.

— **Az értékmeghatározó-bizottság** tagjaivá vármegyénk területére *Szász* József főispán városunkból dr. *Fried* Ármint és *bervei* *Jónás* Gyulát nevezte ki.

— **Adakozzunk a Rokkant-Alapnak!** Dr. *Roska* Miklós polgármester ez uton is felhívja a város közönségét, hogy az országos Rokkant-Alapot tehetségéhez mértén anyagilag támogassa.

— **Alsófehérvármegye állategészsége** a múlt hó közepén a következő volt: Lépfene: Gyulafehérvár. Rühkór: balázsfalvi,

Kisbalázsfalva ló, Túr. Sertésorbáncz: balázsfalvi Túr. Sertéspestis: alvinczi Demeterpataka; balázsfalvi Kisbalázsfalva, Székástóhát.

— **Ismeretlen tettesek** feltörték *Krzyzewszky* Géza adótárnok méhesét, több méhesládót elpusztítottak és a kaptárakat megromgálták. A kár mintegy 2000 korona. A tetteseket eddig nem sikerült kézrekeríteni.

— **Hirdetmény.** A beregszászi postahivatalnál 1917. évi február hó 10-én Osztrák-Magyar Bankfiók Munkács címre feladott 300 darab 1000 koronás bankjegyet tartalmazott 300,000 korona értékű betét csomagot eddig ismeretlen tettes eltulajdonította. A kereskedelemügyi miniszter 2592. sz. rendelettel 10,000 korona jutalmat tűzött ki annak számára, aki olyan adatokat szolgáltat a nyomozó hatóságnak, amelyek révén a tettes kézrekerül és az eltulajdonított összegnek legalább nagyobb része is megtérül. Aki olyan adatokat fog szolgáltatni, melynek révén csak a tettes és aránylag kisebb összeg kerül kézre, az 3000 korona jutalomban részesül.

— **Blanka és Embreka szappanpótló** póstaszétküldési osztálya (Budapest Csengety u. 66.) felhívja olvasóink figyelmét mai hirdetésére.

IRODALOM.

* Az *Élet* című és *Andor* József szerkesztésében megjelenő képes heti folyóirat február hó 25-én megjelent 8. száma is a szokott változatos és gazdag tartalommal látott napvilágot. Vezető helyen a Hamvazó Szerda című cikket közli, deák aláírással. További közleményei Tristia rt.-től, melyet *Gás* pár Jenő két hangulatos verse követ. *Boros* Ferencz folytatja A Százestendő Kalendarium című regényét. *Kádár* Lehel Kéz címen elbeszélést ír, míg *Kálmán* György a fordításában megjelenő René Bazin féle Szívvel-Lélekkel című regénnyel növeli a tartalom becsét. Az *Élet* Kultura rovata a magyar könyvről hoz ügyesen megírt cikket és ismerteti az irodalom néhány újabb termékét. Hétről-hétre rovatában az elmúlt hét fontosabb eseményeit glosszája szellemes tollal. Az egész füzet tele van sikerült szépnyomású, érdekes illusztrációval.

* **Szerb szocialisták a háboruban.** *Göndör* Ferencz a Népszava haditudósítója ebben a könyvében a sokat szenvedett szerb népről és különösen a szocialistákról ír mélyre látó szemmel meglátott megfigyeléseket. Nagyszerű és gyönyörű magyarsággal megírt könyvének az ad egészen rendkívüli jelentőséget, hogy ebben az elvadult háboruban, ezekben a vértől páras időkben ez az első könyv, amely emberi résztvevő kulturhangon mer beszélni. Éppen ennél a nemes tulajdonságánál fogva, de meg mindvégig lebilincselően érdekes tartalmaért is a közönség megkülönböztetett érdeklődésére tarthat számot. A minden vonatkozásában kortörténeti érdekességű könyv értékét emeli *Kunfi* Zsigmondnak, az ismert szocialista írónak nagyterjedelmű és rendkívüli kvalitásokat reprezentáló előszava. Egy nagy tudású író tanulmánya ez az előszó, amely a háboru egyik legnagyobb problémáját világítja meg. *Göndör* Ferencz könyvét a Népszava könyvkereskedése adta ki szép és izlées kiállításban és 3.50 koronáért minden könyvkereskedésben kapható.

* **Doberdó** címmel jelent meg a görzi csaták meghatott tanujának, *Szabó* István honvédhadnagynak új könyve, melyben mindazt az

írásművészetet, mindazt a czikornyátlan és mégis szívbe döböntő, ékes szóló közvetlenséget virágul szórta a Doberdóra, amikkel már tavalyi könyve, a *Kárpáti hó* lapjain megvesztegetett. A hangfogót, melyet szigorú dirigensek kényszerítettek bánatos hegedűjére, megértjük, a kemény, vádoló zokogása egyszer százszorozva fog visszhangozni magyarságunk hangöbléből. Addig olvassa és tegye el azt a jó könyvet minden magyar ember. A kiállításában is művészi kötet négy koronáért minden könyvkereskedésben és vasuti pályaudvaron megrendelhető, illetve kapható.

* **A béke útja.** *Révai* Mór tollából ilyen ezimen kis tanulmány jelent meg, amely a béke felé vezető utat kívánja megvilágítani. Érdekesen, sok igazsággal mutatja ki, hogy a háboruban résztvevő három velünk ellenséges nagyhatalom nem a saját céljait szolgálja, midőn a háborut folytatja és nem saját érdekeit mozditja elő, midőn az Anglia által koncipiált békefeltételeket magáévá tette, hanem kizárólag Anglia világuralmi szekerét tolja. Helyes okfejtéssel arra a következtetésre jut, hogy az entente győzelme esetén Anglia kivételével az összes érdekelt hatalmak elvesztették a háborut. A csinos füzetet a Révai Testvérek Irodalmi Intézete adta ki. (rt.)

KÖZGAZDASÁG.

Élelmiszerek hamisítása.

Irta: Glück Ignácz mérnök.

„A szerencsétlenség sohasem jön egyedül.” E közmondást a volt életből merítette a nép. Szegénység betegség nélkül ritkaság; öregség: szükség nélkül igazán csoda, egyik jelenség mindig a másiknak következménye.

Az élelmiszerek nagy mértékben megdrágultak. A tejért olyan árt fizetünk, hogy élvezete majdnem luxusszámba megy. A hus ára oly nagy, hogy az a középosztály asztalán már ritkaság. De ez a drágaság nem az egyedüli baj. Vele jár a méregdrága élelmiszerek hamisítása. Vagyis: drágán, sok pénzért, keveset és rosszat, sőt hamisítványt kapunk.

Ma — mint ezt a vásárhivatalok és élelmiszervizsgáló-intézetek statisztikája bizonyítja — drága pénzért, rosszul konzervált húst és magas áráért hamisított vaját és tejet kapunk, mert napjainkban lépten-nyomon a legkeresettebb és legszükségesebb élelmiszereket művegyiszerek segítségével hamisítják, amivel ezek tápértékét csökkentik. Az árak növelésének arányában szaporodik a hamisítás és csökken a tápértékük.

És bámulatos: mily rafinériával és a modern vegytudomány mily tökéletes felhasználásával működnek a hamisítók! Alapos ellenőrzés persze majdnem lehetetlen, egyrészt a közegok hiányos szaktudása, másrészt az ellenőrzés lanyhasága miatt.

A legtöbb esetben a tej hamisított, pedig a tej a jövő nemzedékének, a gyermekeknek, legfőbb élelmiszere.

A tejet különféle képen hamisítják. Lefölözik, lisztel keverik, szalicilt, borsavat, stb. kevernek hozzá. A modern kulturállamokban a városi közegok minden piacon több tej- és vaj-mintát vesznek és ezeket a vegyelemzési hivatalhoz küldik, hol azt ingyen megvizsgálják. Így aztán tudomást szereznek a hamisítás tényéről, mikéntjéről és az üzelmek nagyságáról. Gyulafehérvárt a tejnek legalább 30 perzentje hamisítva van.

Éppen így állunk a vajjal. Egy rendes adag vaj 15 percennyi vizet tartalmaz. A gyulafehérvári piacon a legtöbb vaj 30–40 percen vizet tartalmaz. A laikus persze ezt nem veszi észre.

Hamisítják a zsírt is. A disznózsírt például faggyuval hamisítják. Hogy az ilyen keverékek káros befolyással vannak az emberi szervezetre, tehát egészségtelenek, azt mondani is fölösleges.

A sok rendelet a maga esetleges drákói szigorával is csak a külső része a dolognak. A tulajdonképeni belső érték az energikus ellenőrzés volna.

Ezzel jó lenne kissé komolyabban törődni, mert a szellemi fejlődés mellett elsősorban, mint alapfeltétel, az általános közegészség az igazi országfentartó tényező.

Szerkesztőségi üzenetek.

(Kéziratokat nem adunk vissza és névtelen levelekre nem válaszolunk.)

Cs. L. Versét mai formájában nem használhatjuk. Ha azonban átdolgozza, hogy ritmusa — főleg ez! — legyen s a rimekre is jobban ügyel, úgy egész csinos kis poéma lehet belőle, mert a gondolat jó s van pár szép sora (pl.: „Gyors szárnyon jár az álom szemük felett”). Az is hiba, hogy a sorok nem egyenlő szótaguak. Ugyanazon szakaszban 2×10, 2×12, 2×11 és 2×10. Így nem is tudhat boldogulni a ritmussal! Pedig legfőbb és legelső kellék a pattogó ritmus, mely nélkül nincs vers.

Vigh Lajos Helyben. Sajnáljuk, de mi ezen rovatunkkal csak előfizetőinknek állunk rendelkezésére. Tessék olyanokhoz fordulni, kik érettségit s nem azokhoz, kik érettségitt tettek; azok megmondják a manapság

uton-utfélen használatos két szó értelmét, mely éppen olyan létjogot nyert már a magyar szavak tárában, mint pld. a fizika, telefon s még jó néhány hasonlóképpen idegen eredetű szó-társuk.

HIRDETÉSEK.

Árverési hirdetmény.

Alólirott Dr. Ürmössy Károly ügyvéd, mint v. b. Feneser Péter zalatnai kereskedő csődtömeggondnoka, ezennel közöbirre teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszéknek, mint csődbíróságnak 1997/1915 cs. sz. végzése alapján a csődvagyonhoz tartozó s a tömeggondnoknál megtekinthető kimutatásban 1—29 sor-szám alatt felvett s 770 korona 63 fillér, azaz Hétszázhetven korona 63 fillért kitevő künnlevő követelések 1917. évi márczius hó 22.-én délelőtt 9 órakor el fognak árvereztetni.

Az árverés a jelzett időben alólirott tömeggondnok irodájában Abrudbányán fog megtartatni.

A legtöbbet ígéro tartozik a vételárat azonnal kifizetni, míg a záradékolt kimutatás csakis a törvényszék, mint csődbíróság jóváhagyása után fog részöre kiszolgáltatatni.

A csődtömeg, a csődtömeggondnok a kimutatott követelések fennalásáért s azok felhajthatóságaért semmiféle szavatosságot el nem vállal.

A kimutatás alólirott tömeggondnoknál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető.

Abrudbánya, 1917. évi márczius hó 3.

Ürmössy Károly
ügyvéd, csődtömeggondnok.

BLANKA ÉS EMBREKA SZAPPANPÓTLÓK

pótasztéküldési osztálya.

Egy 10 kilós postacsomag tartalmaz 30 drb Blanka és 16 darab Embreka szappanpótlót.

Ára 30.— korona.

Bérmentve, csomagolással együtt, utánvétellel.

Ezen szappanpótlók németországi gyártmányok és teljesen pótolják az összes drága szappanokat a legkényesebb fehér- és tarkaruhák mosásához, háztartásban, kéz-, padló- és edények- stb. surolásához nélkülözhetetlenek. Dr. K. Braner berlini hites vegyész véleménye szerint óriási tisztító hatása mellett fertőtlenítő is, mert a káros bacillusokat megöli és a legjobb zsírtartalmu nemes földből van készítve. Németországban és Ausztriában általános közszükségleti cikket képez. Kereskedőknél, háztartásban, állami és magán ipartelepnl, továbbá kórházak, foglytáborok és barakkok részére különösen ajánlhatjuk. Rendelések kéretnek:

Szappanpótló anyagok Kivitele és Behozatala Csomagosztályába, Budapest VI., Csengery u. 66/25. Telefon 51—94.

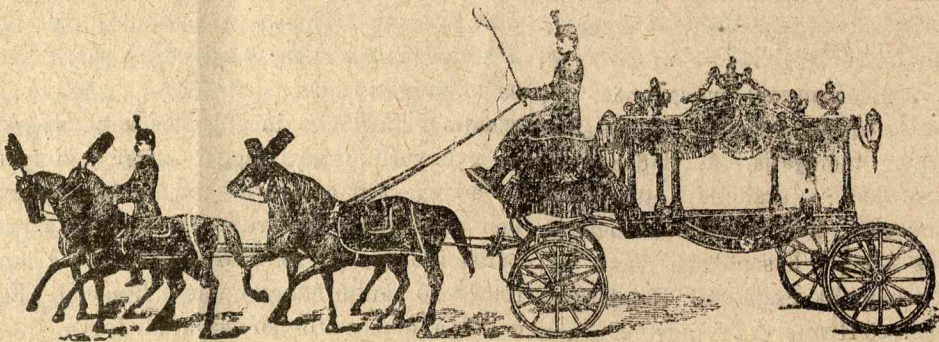
Láhni Károly Baumann Arnold

utóda

ujonnan berendezett butorgyára és raktára, valamint temetkezési intézete
Gyulafehérvárt Szent István-ter 11. sz. alatt.

Raktáron tart állandóan ebédlő, háló, szalon és uri (férfi) szoba berendezéseket, egyszerűtől kezdve a legmodernebb kivitelig. Szőnyeget, függönyöket, házilag készített festett butorokat. Elvállal kárpitos munkákat és diszítéseket jutányos árak mellett.

△ Nagy képes árjegyzékkel kívánatra szolgálók. ▽

TEMETÉSEK

a legegyszerűbbtől

a legfényesebbig.

Mindenekben pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.